Ministerul Educaţiei, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Centrul de Excelenţă în Energetică și Electronică

"Aprob"
Directorul Centrului de Excelență în Energetică și Electronică
V.Vrânceanu
"20" septembrie 2017

Curriculumul modular
U.06.O.005 Filosofia

Specialitatea: 71320 – Electromecanică
Calificarea: 311303 – Tehnician electromecanic

Chișinău 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistenţă tehnică pentru domeniul învăţământ şi formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

Ovidiu TURTUREANU, doctor în istorie, grad didactic superior

Igor BUCĂTARU, cadru didactic, grad didactic I

Aprobat de:

Consiliul metodico-ştiinţific al Centrului de Excelenţă în Energetică și Electronică

Director adjunct pentru instruire și educație

Virgil BANTAȘ

" 20 " septembrie 2017

Recenzenţi:

1. Vasile VRÂNCEANU, director CEEE, grad didactic superior.
2. Svetlana FRUMUSACHI, metodist, grad didactic superior.

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul naţional al învăţământului profesional tehnic
http://www.ipt.md/ro/produse-educationale.

Cuprins

I. Preliminarii 4

II. Motivaţia, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională 5

III. Competenţele profesionale specifice disciplinei 5

IV. Administrarea modulului 5

V. Unităţile de învăţare 6

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unităţi de învăţare 10

VII. Studiu individual ghidat de profesor 11

VIII. Sugestii metodologice 13

IX. Sugestii de evaluare a competenţelor profesionale 16

X. Resursele didactice recomandate elevilor 19

I. Preliminarii

În prezent politica educațională este orientată spre formarea personalității elevului în baza valorilor general-umane și naționale. În procesul educațional orientarea spre o personalitate formată prin valori și pentru valori contribuie la reconsiderarea importanței filosofiei practice.

Curriculum-ul de filozofie constituie o componentă a opțiunii noastre în acest context, având un caracter formativ, unde importante sunt nu atât conținuturile, cât mai cu seamă, aspectele formative ale învățării, bazate pe formarea de competențe, deoarece acestea constituie componentele unei personalități mai viabile, capabile de adaptare la schimbări de tip inovator. Cu toate acestea, elementul formativ se dezvoltă în strânsă legătură cu asimilarea informațiilor. În consecință, în învățământul profesional-tehnic e necesară crearea unui echilibru între caracterul informativ și formativ, cu accentul în permanență pe cel formativ.

La elaborarea curriculum-ului de filosofie s-a ținut cont de următoarele principii:

- orientarea către latura pragmatică a aplicării curriculum-ului: corelarea dintre unitățile de conținut şi competențele specifice permite profesorului să realizeze conexiunea explicită între ceea ce se învață şi scopul pentru care se învață; corelația propusă are în vedere posibilitatea ca o anumită competență specifică să poată fi atinsă prin diferite unități de conținut, fără să existe o corespondență univocă între acestea;
- recomandarea unor valori şi atitudini care să completeze dimensiunea cognitivă a învățării cu cea afectiv - atitudinală şi morală, din perspectiva finalităților educației, dar şi a disciplinei Filosofie;
- includerea unor sugestii metodologice care să orienteze spre modalități didactice concrete de utilizare a curriculum-ului în proiectarea şi realizarea activităților de predare-învățare-evaluare.

Acest curriculum se adresează cadrelor didactice care predau filosofia în instituțiile profesional-tehnice, autorilor de manuale și ghiduri metodice.

II. Motivaţia, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Filosofia este una din principalele forme ale manifestării spiritului uman. Ea studiază concepte generale precum existența, bunătatea, cunoașterea sau frumusețea. Filosofia actuală este una orientată spre acțiunea socială, căutându-și aplicații in toate domeniile. Este cunoscut faptul că viitorul specialist trebuie să fie pregătit pentru a activa într-un anumit domeniu, adică urmează ca, în perioada studiilor profesional-tehnice, să obţină complexul necesar de competenţe teoretice şi practice pentru desfăşurarea activităţii sociale utile, căci specialitatea reprezintă o ramură a ştiinţei, a culturii. Astfel, impactul disciplinei *Filosofia* este formarea şi dezvoltarea potenţialului intelectual, moral şi spiritual al viitorului specialist. În acest sens, rolul profesorului este cel mai important factor în conceperea şi realizarea unui demers educaţional atractiv.

III. Competenţele specifice disciplinei

CS1. Argumentarea criteriilor de elaborare şi selectare a unor principii valorice şi operarea cu ele.
CS2. Cultivarea şi exersarea unui limbaj filosofic adecvat.
CS3.Valorificarea interconexiunii dintre filosofie şi celelalte domenii de cunoaştere.
CS4.Formarea şi dezvoltarea personalităţii adolescentului prin valorificarea disponibilităţilor sale din punct de vedere axiologic.
CS5.Consolidarea atitudinii de înţelegere şi dialog constructiv, de toleranţă şi respect în condiţiile unei diversităţi de opinii.
CS6. Conştientizarea nevoii de filosofie şi filosofare a omului contemporan, în interacţiune cu ceilalţi membri ai societăţii.
CS7. Demonstrarea capacităţilor de comunicare, dezbatere şi analiză constructivă pentru constituirea Eului critic şi reflexiv al elevului.

IV. Administrarea modulului

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Evaluări/ Seminar			
VI	60	24	6	30	Examen	2

V. Unităţile de învăţare

Unităţi de competenţă	Unităţi de conţinut	Abilităţi
1. **Introducere în studiul filosofiei.**		
UC1. Cultivarea și exersarea unui limbaj filosofic adecvat	- Ce este filosofia? - Cum apare filosofia? - Rosturile filosofiei și ale filosofării	*A1.* Conturarea unei imagini generale despre obiectul filosofiei. *A2.* Înțelegerea faptului că fundamentul culturii europene își are originea în filosofia greacă.
2. **Filosofia în antichitate.**		
UC2. Argumentarea criteriilor de elaborare și selectare a unor principii valorice și operarea cu ele.	- Filosofia presocratică. - Perioada clasică: Socrate, Platon, Aristotel. - Filosofia elenistică.	*A3.* Cunoașterea principalelor probleme ale filosofiei antice grecești și evoluția soluțiilor acestora. *A4.* Dobândirea unui fond minimal de cunoștințe istorico-filosofice, care vor ajuta la înțelegerea gândirii filosofice ulterioare și, în primul rând a filosofiei medievale, cât și abordarea sistematică a capitolelor de ontologie, gnoseologie și antropologie. *A5.* Fixarea termenilor și conceptelor de bază, cu care se operează în marile domenii ale filosofiei.
3. **Filosofia medievală.**		
UC3. Valorificarea interconexiunii dintre filosofie și celelalte domenii de cunoaștere.	- Apologetica și patristica. - Scolastica.	*A6.* Cunoașterea principalelor momente și probleme ale filosofiei medievale, precum și evoluția soluțiilor date

Unităţi de competenţă	Unităţi de conţinut	Abilităţi
		acestora. *A7.* Sesizarea unității și discontinuității dintre filosofia antică și filosofia medievală.
4. **Filosofia Renașterii și cea modernă.**		
UC4. Formarea şi dezvoltarea personalităţii adolescentului prin valorificarea disponibilităţilor sale din punct de vedere axiologic.	- Antropocentrismul Renașterii. - Filosofia timpurilor noi. - Iluminismul - folosofie și ideologie.	*A8.* Înțelegerea principalelor orientări gnoseologice: raționalismul și empirismul; cele două metode fundamentale: inducția și deducția; autonomia și unitatea formelor culturii.
5. **Filosofia contemporană.**		
*UC5.*Consolidarea atitudinii de înţelegere şi dialog constructiv, de toleranţă şi respect în condiţiile unei diversităţi de opinii.	- Orientări pozitiviste. - Orientări antropologice. - Marxism: filozofie și ideologie.	*A9* Înțelegerea marilor probleme ale filosofiei contemporane. *A10.* Remarcarea diversității ideilor filosofice, dar și aprofundarea reflecției filosofice.
6. **Filosofia românească.**		
UC6. Conştientizarea nevoii de filosofie şi filosofare a omului contemporan, în interacţiune cu ceilalţi membri ai societăţii.	- Umanismul românesc - Iluminismul românesc	*A11.* Determinarea trăsăturilor comune și specifice între istoria filosofiei românești și istoria filosofiei universale. *A12.* Descoperirea legăturii dintre unele probleme majore ale filosofiei românești și

Unităţi de competenţă	Unităţi de conţinut	Abilităţi
		specificul dezvoltării noastre istorice și culturale.
7. **Ontologie – conceptul de existență.**		
UC7. Cultivarea și exersarea unui limbaj filosofic adecvat.	- Paradigme ontologice. - Conceptul de existență. - Existență și nonexistență.	*A13.* Înțelegerea faptului că ontologia este domeniul esențial al filosofiei. *A14.* Determinarea principalelor interpretări (paradigme) date ființării.
8. **Cunoaștere și adevăr.**		
UC8. Valorificarea interconexiunii dintre filosofie și celelalte domenii de cunoaștere.	- Moduri de cunoaștere - Adevărul. - Criteriile adevărului. - Tipurile de adevăr. - Adevăr și eroare.	*A15.* A deveni autoreflexiv față de conținutul propriilor cunoștințe și de modalitățile de a le exprima. *A16.* Evaluarea din perspectivă gnoseologică a cunoștințelor care le-au însușit la alte discipline de studiu.
9. **Cunoaștere și limbaj.**		
UC9. Demonstrarea capacităților de comunicare, dezbatere și analiză constructivă pentru constituirea Eului critic și reflexiv al elevului.	- Limba și limbajul. - Limba și vorbirea. - Limba și gândirea.	*A17.* Înțelegerea importanței acestei capacități definitorii a omului. *A18.* Stabilirea relațiilor esențiale dintre limbă și gândire.
10. **Cunoașterea celuilalt.**		
UC10. Demonstrarea	- Modalități de comunicare.	*A19.* Înțelegerea

Unităţi de competenţă	Unităţi de conţinut	Abilităţi
capacităţilor de comunicare, dezbatere şi analiză constructivă pentru constituirea Eului critic şi reflexiv al elevului.	- Limitele și dificultățile comunicării. - Problemele comunicării în sec. al XXI-lea.	importanței comunicării în societate. *A20.* Autoaprecierea comportamentului propriu în ipostaza de comunicator.
11. **Omul.**		
UC11. Argumentarea criteriilor de elaborare și selectare a unor principii valorice și operarea cu ele.	- Condiția umană. - Omul și societatea. - Libertatea – dimensiune a personalității. - Libertatea ca necesitate supranaturală, naturală și socială. - Libertatea alegerii.	*A21.* Înțelegerea faptului că tema omului este fundamentală pentru problematizarea filosofică. *A22.* Reevaluarea propriilor judecăți de valoare privind libertatea.
12. **Dreptatea.**		
UC12. Formarea şi dezvoltarea personalităţii adolescentului prin valorificarea disponibilităţilor sale din punct de vedere axiologic.	- Dreptatea ca valoare umană. - Tipuri de dreptate. - Dreptate și egalitate.	*A23.* Raportarea critică față de sine și lumea înconjurătoare. *A24.* Consolidarea atitudinii de înțelegere tolerantă și detașare critică.
13. **Fericirea.**		
UC13. Argumentarea criteriilor de elaborare şi selectare a unor principii valorice şi operarea cu ele.	- Aspectul filosofic al interpretării fericirii. - Viața fericită și virtutea.	*A25.* Identificarea semnificației filosofice a acestei probleme..

* La alegerea profesorului, în funcție de nivelul de pregătire generală al elevilor.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unităţi de învăţare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Evaluare/ Seminar	
1.	Introducere în studiul filosofiei	3	1	-	2
2.	Filosofia în antichitate.	7	3	-	4
3.	Filosofia medievală.	6	2	2	2
4.	Filosofia Renașterii și cea modernă.	8	4	-	4
5.	Filosofia contemporană.	7	3	-	4
6.	Filosofia românească.	6	2	2	2
7.	Ontologie – conceptul de existență.	4	2	-	6
8.	Gnoseologia – teoria cunoașterii.	3	1	-	2
9.	Cunoaștere și adevăr.	3	1	-	-
10.	Cunoaștere și limbaj.	3	1	-	-
11.	Omul.	4	2		2
12.	Dreptatea.	2	1	-	1
13.	Fericirea.	4	1	2	1
	Total	**60**	**24**	**6**	**30**

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalităţi de evaluare	Termeni de realizare
1. Introducere în studiul filosofiei			
1.1. Problema filosofică și problema științifică.	Explicaţia, lucrul cu manualul.	Prezentarea orală a discursului filosofic.	Săptămână 3
2. Filosofia în antichitate.			
2.1. Filosofia antică târzie și începutul filosofiei apologetice creștine.	Explicaţia, analiza. Conversaţia euristică.	Comentarea surselor filosofice	Săptămână 3
3. Filosofia medievală			
3.1. Disputa universalilor.	Analiza conceptelor filosofice, constituirea discursului filosofic.	Prezentarea informaţiei sub formă de referat.	Săptămână 4
4. Filosofia Renașterii și cea modernă			
4.1 Filosofia luminilor.	Comparaţia, discuţia ghidată, cercetarea surselor filosofice.	Elaborarea discursului filosofic în baza reperelor filosofice.	Săptămână 5
4.2 Filosofia clasică germană.	Comparaţia, discuţia ghidată, cercetarea surselor filosofice.	Elaborarea discursului filosofic în baza reperelor filosofice.	Săptămână 6
5. Filosofia contemporană.			
5.1 Pragmatismul american: Ch. S. Peirce, W. James, J. Dewey.	Elaborarea comunicărilor cu	Explicarea curentelor	Săptămână 7

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalităţi de evaluare	Termeni de realizare
	conţinut filosofic. Explicaţia, lucrul cu manualul.	filosofice.	
5.2 Filosofia existenței: S. Kierkegaard, G. Marcel, M. Heidegger.	Elaborarea comunicărilor cu conţinut filosofic. Explicaţia, lucrul cu manualul.	Explicarea curentelor filosofice.	Săptămână 7
6. Filosofia românească			
6.1 Filosofia românească în secolele XIX-XX.	Comparaţia, analiza conceptelor filosofice. Elaborarea discursului filosofic.	Prezentarea scrisă a conceptelor filosofice româneşti.	Săptămână 8
7.Ontologia.			
7.1 Existență și devenire.	Analiza conceptelor filosofice. Constituirea discursului filosofic.	Prezentarea comunicărilor filosofice.	Săptămână 9
7.2 Modurile și formele existenței.	Analiza conceptelor filosofice. Constituirea discursului filosofic.	Prezentarea comunicărilor filosofice.	Săptămână 10
7.3 Ordinea, timpul și spațiul.	Analiza conceptelor filosofice. Constituirea discursului filosofic.	Prezentarea comunicărilor filosofice.	Săptămână 11
7.4 Determinarea ca problemă a filosofiei.	Explicaţia, analiza. Conversaţia euristică.	Prezentarea orală a discursului filosofic.	Săptămână 12
8. Gnoseologia – teoria cunoașterii.			
8.1 Cunoașterea celuilalt: Modalități de comunicare; Limitele și dificultățile comunicării; Problemele comunicării în sec. XXI-lea.	Explicaţia, analiza. Conversaţia euristică.	Prezentarea orală a discursului filosofic.	Săptămână 13

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalităţi de evaluare	Termeni de realizare
9. Antropologia şi axiologia			
9.1 Conceptul de valoare: adevărul, binele frumosul. Sensul vieţii.	Elaborarea comunicărilot cu conţinut filosofic.	Prezentarea scrisă a conceptelor filosofice.	Săptămână 14
9.2 Omul şi religia.	Analiza conceptelor filosofice. Constituirea discursului filosofic.	Elaborarea discursului filosofic în baza reperelor filosofice.	Săptămână 15

IX. Sugestii metodologice

Identificarea, structurarea şi combinarea elementelor metodologice utilizate în instruire constituie o componentă fără de care nu poate fi conceput curriculum-ul unei discipline. Pentru realizarea unei influenţe educative eficiente asupra elevului, tehnologiile didactice utilizate trebuie să derive din competenţele specifice disciplinei. Pentru a manevra bine informaţiile, elevul va trebui să aplice un set de deprinderi de gândire care să-i ofere posibilitatea de a sorta informaţia cu eficienţă. Pentru aceasta va trebui să parcurgă un proces sistematic de analiză şi reflecţie critică.

Elevii înşişi trebuie să organizeze ceea ce au auzit şi văzut într-un tot ordonat şi plin de semnificaţii. Dacă elevilor nu li se oferă ocazia discuţiei, a investigaţiei, a acţiunii şi eventual a predării, învăţarea nu are loc.

- Învăţarea presupune înţelegerea, iar aceasta înseamnă mai mult decât cunoaşterea faptelor.
- Elevii construiesc cunoaşterea pe baza a ceea ce deja cunosc sau cred.
- Ei formulează noile cunoştinţe prin modificarea şi raţionarea conceptelor lor curente şi prin adăugarea de noi concepte la ceea ce cunosc deja.
- Învăţarea este mediată de mediul social în care elevii interacţionează unii cu alţii.
- Învăţarea eficientă necesită preluarea de către elevi a controlului asupra propriei învăţări.
- Transferul, respectiv capacitatea de a aplica cunoştinţe în situaţii noi este afectat de gradul în care elevii învaţă pentru înţelegere şi învaţă cu înţelegere.

Majoritatea acestor activităţi presupun o abordare inter şi transdisciplinară a noţiunilor studiate. De ce metode interactive? Ele creează deprinderi, facilitează învăţarea în ritm propriu, stimulează cooperarea şi nu competiţia, sunt atractive şi pot fi abordate din punctul de vedere al diferitelor stiluri de învăţare. Ca educatori avem sarcina să-i învăţăm pe elevi să înveţe, să-i abilităm cu diferite tehnici de

învăţare eficientă, pregătindu-i în acelaşi timp pentru autoînvăţare şi educare permanentă.

Învăţarea trebuie să fie tot mai mult un proiect personal al elevului, iar educatorul să fie un asistent al acestuia cu rol de organizator, animator, manager al situaţiilor de instruire prin care să faciliteze învăţarea eficientă.

Clasificările posibile ale metodelor utilizate în procesul de predare-învăţare pot fi realizate şi după criterii subsecvente astfel:

1. ***Tradiţionale***: expunerea didactică, conversaţia didactică, demonstraţia, lucrul cu manualul, exerciţiul;

Expunerea include mai multe variante ca povestirea, explicaţia, prelegerea în funcţie de vârsta elevilor, de experienţa lor de viaţă, de natura şi amploarea deducţiilor şi argumentelor desfăşurate, de stilul discursiv şi de concreteţea limbajului folosit.

Conversaţia didactică este metoda de învăţământ care constă din valorificarea didactică a întrebărilor şi răspunsurilor. Este o metodă verbală mai activă decât expunerea.

Sunt trei forme de conversaţie didactică:

- conversaţia euristică;
- conversaţia examinatoare;
- conversaţia în actualitate.

Demonstraţia este o metodă de predare - învăţare, în cadrul căreia mesajul de transmis către elev se cuprinde într-un obiect concret, o acţiune concretă sau substitutele lor, iar scopul este de a asigura un suport concret – senzorial, care va facilita cunoaşterea unor aspecte ale realităţii sau reproducerea unor acţiuni ce stau la baza unor comportamente de ordin practic, profesional

Metodele tradiţionale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însuşirea conţinutului, vizând, în principal, latura informativă a educaţiei;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii, aşadar comunicarea este unidirecţională;
- sunt predominant comunicative;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt o reproducere a cunoştinţelor;
- au un caracter formal şi stimulează competiţia;
- stimulează motivaţia extrinsecă pentru învăţare;
- relaţia profesor-elev este autocritică, disciplina şcolară fiind impusă. Aceste metode generează pasivitatea în rândul elevilor.

2. ***Metode moderne***: algoritmizarea, modelarea, problematizarea, instruirea programată, studiul de caz, metode de simulare (jocurile, învăţarea pe simulator), învăţarea prin descoperire.

Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt: metoda Ciorchinelui; metoda Mozaic; metoda Cubul; metoda Turul Galeriei; Brainstorming, Interogarea reciprocă sau în perechi, Graffiti, Copacul ideilor.

Metoda „Ciorchinelui" reprezintă o metodă de predare – învăţare care-i încurajează pe elevi să gândească liber şi deschis. Prin această metodă se stimulează evidenţierea conexiunilor între ideile unei teme luate în discuţie. De asemenea, ciorchinele este şi o tehnică de căutare a căilor de acces spre propriile cunoştinţe, evidenţiind modul propriu de a înţelege o anumită temă, un anumit conţinut. Ajută cadrul didactic să înţeleagă maniera în care fiecare elev înţelege noţiunile şi îi oferă posibilitatea de a interveni diferenţiat.

Paşii de urmat sunt următorii:

1. Se scrie un cuvânt sau o propoziţie nucleu în mijlocul tablei sau al unei foi de bloc mare de desen.
2. Se scriu cât mai multe cuvinte, propoziţii legate de tema propusă.
3. Se trasează o linie între cuvintele scrise anterior în vederea evidenţierii unor conexiuni dintre aceste idei.
4. Nu se limitează numărul ideilor, dar trebuie oferit un timp de lucru pentru această activitate.

Ciorchinele este o tehnică care se poate realiza atât individual, cât şi ca activitate în grup. Atunci când se aplică individual, tema propusă trebuie să fie familiară elevilor pentru că aceştia nu pot culege informaţii de la colegii de grup. Se poate utiliza ca metodă de evaluare după un capitol sau un şir de lecţii. Folosită în grup, tehnica ciorchinelui dă posibilitatea fiecărui elev să ia cunoştinţă de ideile colegilor, de legăturile şi asociaţiile pe care fiecare participant le face la un moment dat.

Metoda „Interogarea reciprocă sau în perechi" este o tehnică utilizabilă pentru înţelegerea unui text prin intermediul întrebărilor. Scopul întrebărilor este acela ca elevul care întreabă să-şi clarifice anumite aspecte, dar şi acela de evaluare a înţelegerii textului de către colegul său.

Metoda „Graffiti" este un organizator grafic care permite fiecărui membru al grupului să contribuie cu idei la subiectul propus, fără ca în momentul producţiei de idei să se facă evaluarea acestora.

Metoda „Copacul ideilor" este un organizator grafic în care conţinutul cheie este înscris într-un dreptunghi situat la baza foii, în partea centrală. De la acest dreptunghi se ramifică spre partea superioară, asemenea crengilor unui copac, toate cunoştinţele evocate.

Metoda "Mozaicului" Se imparte clasa în grupe de cate 4 elevi. Se numără pana la 4, astfel încît fiecare membru al celor 4 echipe să aibă un număr de la 1 la 4. Se imparte tema în 4 sub-teme. Fiecare membru al grupelor va primi o fişă de învăţare (elevii cu nr.1 –fişa nr.1,cei cu nr. 2 –fişa nr. 2...)

Avantaje: Anihilarea "efectului Ringelmann"(lenea socială, cînd individul işi imaginează că propria contribuţie la sarcina de grup nu poate fi stabilită cu precizie). Dezvoltă interdependenţa dintre membrii grupului. Ameliorează comunicarea.

Metoda „Cubul" Se anunţă tema pusă în discuţie. Se imparte clasa în 6 grupuri. Prezentarea unui cub din carton cu feţele divers colorate. Pe feţele cubului sunt

notate cuvintele: a) "descrie"; b) "compară"; c) "asociază"; d) "analizează"; e) "aplică"; f) "argumentează".

Se trage la sorţi fiecare faţă a cubului astfel încât fiecărei echipe îi revine sarcină de a răspunde unei cerinţe. Se stabileşte raportorul fiecărei grupe. Elevii rezolvă cerinţele pe foi sau la tablă sau etc. Raportorul grupului va prezenta întregii clase modul în care grupul său a rezolvat cerinţa. Se aduc lămuriri, completări de către profesor.

Avantaje: Permite diferenţierea sarcinilor de învăţare. Stimulează gândirea logică. Sporeşte eficienţa învăţării (elevii învaţă unii de la alţii).

Metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalităţii elevilor, vizând latura formativă a educaţiei;
- sunt centrate pe activitatea de învăţare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educaţional;
- sunt centrate pe acţiune, pe învăţarea prin descoperire;
- sunt orientate spre proces;
- sunt flexibile, încurajează învăţarea prin cooperare şi capacitatea de autoevaluare la elevi, evaluarea fiind una formativa;
- stimulează motivaţia intrinsecă;
- relaţia profesor-elev este democratică, bazată pe respect şi colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecţiei. Prin metodele moderne se încurajează participarea elevilor, inițiativa si creativitatea.

X. Sugestii de evaluare a competenţelor profesionale

Proiectarea curriculum-ului de filosofie obligă la anticiparea unui aspect important în procesul formării de cunoștințe, capacități și atitudini: este vorba de evaluare, care în funcție de momentul efectuării, poate fi *inițială, curentă, sumativă și finală.*

Evaluarea este oportună în limitele obiectivelor proiectate (care la rândul lor derivă din competențele specifice disciplinei) și rezultatele ei se exprimă în media aritmetică a notelor primite pe parcursul procesului didactic. De asemenea, probele de evaluare derivă din standardele educaționale.

În procesul evaluării se efectuează aprecierea cunoștințelor prin activități care constau în descrierea, comentarea noțiunilor, analiza curentelor filosofice etc. Capacitățile se evaluează indirect, prin activități ca dezbaterea, argumentarea, cooperarea, dialogul etc.

Atitudinile sunt dificil de măsurat și, deoarece poartă amprenta individualității elevului, evaluarea se efectuează în baza parametrilor de prezență sau absență a lor. Pentru organizarea eficientă a evaluării se vor lua în considerare următoarele:

a) determinarea obiectivelor, a conținuturilor și a corelației dintre ele;

b) modul de instruire – implicare elevilor în diverse activități, relația elev-profesor, profesor-elev și elev-elev;

c) comportamentul elevilor în timpul lecției (interesul, participarea activă, dorința de a răspunde, calitatea răspunsurilor);

d) stimularea participării elevilor la realizarea sarcinilor didactice.

Metodele de predare-învățare își extind influențele modelatoare și asupra evaluării. Elevii ajung treptat să-și însușească habitudinal criteriile de evaluare care le influențează modul de a învăța. De aceea metodele și tehnicile de evaluare vor fi aplicate diferențiat, în funcție de momentul și scopul evaluării.

În evaluarea competențelor activității elevului se propune folosirea ***portofoliului*** – un instrument de evaluare complexă, integratoare, reprezentând o alternativă viabilă la testele standardizate. Portofoliul include rezultatele relevante obținute prin intermediul celorlalte metode și tehnici de evaluare. Aceste rezultate includ probe orale și scrise, observarea sistematică a comportamentelor elevilor, proiecte, eseuri, precum și alte sarcini specifice. Portofoliul reprezintă *cartea de vizită* a elevului, urmărindu-i-se progresul de la o temă la alta.

O deosebită importanță i se va acorda individualizării învățării, ceea ce exprimă necesitatea de a valorifica eforturile elevilor. Cu acest scop vor fi utilizate situații de individualizare a învățării, care cuprind:

- sarcini instructive (teme, lucrări) în funcție de nivelul elevilor;
- fișe de lucru individual (de recuperare, dezvoltare, autoinstruire);
- pregătirea individuală sub formă de meditații, consultații etc.

Profesorul poate construi în conformitate cu obiectivele proiectate o grilă de observare pentru fiecare elev în parte, când ei lucrează în echipe, în perechi sau individual. Activitățile de învățare și evaluare trebuie să le ofere elevilor posibilitatea de a-și demonstra progresul în dezvoltarea deprinderilor de lucru, precum și a abilităților de analiză și sinteză.

În curriculum se pune accentul pe evaluarea autoorganizării, pe evaluarea independentă a deciziilor personale, pe obiectivitatea și spiritul autocritic, pe tendințele de manifestare a potențialului intelectual, spre autoafirmarea Eu-lui, prin cultivarea motivației, a interesului și curiozității. Autoevaluarea se realizează prin autoaprecierea verbală și prin autonotarea mai mult sau mai puțin supravegheată de profesor.

Evaluarea performanțelor elevilor la filozofie va urmări gradul de atingere a obiectivelor proiectate și se poate baza pe (procentele sunt indicate ca orientative):

- discuții 20%
- lucrări scrise 20%
- testare 10%
- eseuri (de cel puțin 100 de cuvinte) 10%
- proiecte de studiu independent 10%
- portofoliu 10%
- implicarea în munca de echipă 20%

Metodologia elaborării itemilor:

Itemul poate fi o întrebare sau un enunț, urmat de sarcini, exerciții, probleme, întrebări structurate, eseuri etc.

Din punct de vedere al tipului de răspuns și al obiectivității în aplicarea lui, itemii se împart precum urmează:

a) obiectivi (cu alegere duală, alegere mutuală, de tip pereche);

b) semiobiectivi (cu răspuns scurt, întrebări structurate);

c) cu răspuns deschis (eseu structurat, eseu nestructurat etc).

Itemii obiectivi sunt cuprinși în teste de progres școlar și realizează o structurare a sarcinilor propuse elevilor în concordanță cu obiectivele pe care le propun testele. În cazul itemilor obiectivi nu este necesară o schemă detaliată de notare.

De exemplu, itemii cu alegere multiplă solicită elevul să aleagă un răspuns dintr-o listă de răspunsuri alternative.

Itemii semiobiectivi includ:

- itemi cu răspuns scurt / completare;
- întrebări structurate.

Principalele lor caracteristici rezidă în faptul că ele îl pun pe elev în situația de a construi răspunsuri și nu de a alege unul dintr-o listă de opțiuni, ca în cazul itemilor obiectivi, ceea ce presupune exersarea abilităților de structurare și elaborare a celui mai potrivit și scurt răspuns.

Exemplu: Unitate de conținut: Dreptatea. Tipurile de dreptate.

Obiectivul: Elevii să fie capabili să aplice noțiunile însușite în contexte terminologice specifice de cunoaștere sau de interpretare și să elaboreze un scurt eseu, argumentându-și logic punctul de vedere.

Enunț:

I. Completați spațiile goale cu una din sintagmele sinonime cu cuvântul *dreptate,* care poate fi utilizată pentru a desemna:

a) *respectarea legilor statului* .....

b) *repartizarea bunurilor conform nevoilor unei persoane* .....

II. Citiți cu atenție propozițiile de mai jos:

a) *„Omul nedrept este lipsit de simțul egalității" (Aristotel);*

b) *"Dreptatea este cea dintâi virtute a unei societăți" (G. Rawls).*

Subliniați subiectul căruia I se atribuie caracteristica de a fi drept sau nu în propozițiile respective.

III. Comentați semnificația filosofică a următorului text:

"Luată în general, dreptatea este aceeași pentru toți..., dar în aplicarea ei la cazuri particulare, nu toți găsesc același lucru ca fiind drept" (Epicur).

IV. Alcătuiți un eseu, de cel puțin o jumătate de pagină, în care să surprindeți esența conceptului lui Aristotel despre dreptate și merit, utilizând cel puțin două idei de sprijin.

Schema de notare:

a) câte 1 punct pentru identificarea sintagmei corecte (itemul I a, b);
b) câte 1,5 puncte pentru interpretarea corectă a răspunsului (itemul II a, b);
c) câte 2 puncte pentru interpretarea semnificației filosofice a textului (itemul III);
d) câte 4 puncte pentru fiecare argument correct și logic inserat în discurs (itemul IV);
e) câte 1 punct pentru coerența discursului și stilul în care a fost elaborate.
total: 10 puncte.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Adămuţ A.I., Filosofie. Sinteze pentru bacalaureat şi admiterea în învăţământul superior, Editura: Polirom, Iaşi, 1999.	BNRM/ Sala de lectură	3
2.	Blaga L., Ce este *Filozofia*?, Bucureşti,1990.	BNRM/ Sala de lectură	2
3.	Blaga L., Ontologia gândirii româneşti sec. XV-XIX, Chişinău, 1991.	BNRM/ Sala de lectură	2
4.	Blaga L., Curs de lecţii la filozofie, Chişinău, 1991.	BNRM/ Sala de lectură	3
5.	Boboc A., Istoria filozofiei, Bucureşti, 2001.	Biblioteca CEEE	1
6.	Capcelea V.M., Filozofie, Bucureşti, 2001.	BNRM/ Sala de lectură	3
7.	Codoban A., Introducere în	Biblioteca CEEE	2